

Jolanta Karbowniczek

Recenzja "Mini poradnika rozwoju dziecka" mgr Beaty Kozaczuk

Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce : kwartalnik dla nauczycieli nr 1,
139-140

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

prof. dr hab. Jolanta Karbowniczek
Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum” w Krakowie

RECENZJA

„MINI PORADNIKA ROZWOJU DZIECKA” MGR BEATY KOZACZUK

„**M**ini poradnik rozwoju dziecka” autorstwa mgr Beaty Kozaczuk stanowi kompetentne i merytorycznie przemyślane studium porad, przeznaczonych dla wszystkich osób zajmujących się wychowaniem dziecka, a więc: rodziców, niań, członków rodziny, znajomych, nauczycieli i innych.

Rozwój jednostki, jak podkreślają psychologowie wymaga ukształtowania się pewnych strategii, a mianowicie wychowania dziecka oraz kierowania jego zachowaniem, stosownie do „kalendarza” rozwoju. Pierwsza z nich opiera się na dostarczaniu ciepła, serdeczności, wsparcia, akceptacji i zachęty do eksploratywności, druga jest istotna dla ochrony jednostki przed nabywaniem niewłaściwych postaw społecznego funkcjonowania. Na te i inne bardzo istotne aspekty, z pełną rzetelnością wartościowej charakterystyki okresów rozwojowych oraz opisu pomocnych dziecku, zachowań opiekunów zwrócono w niniejszym opracowaniu szczególną uwagę. Sądzę, że poradnik jest ambitną próbą ujęcia opisanego przez Autorkę zagadnienia i przyznać należy – próbą w wysokim stopniu udaną, bardzo przydatną i potrzebną.

Opierając się dalej na założeniach nauk psychologicznych należy stwierdzić, że w zakresie poglądów na całą istotę procesu rozwojowego dziecka, jego faz i przebiegu nie ma zasadniczej zgodności. Mamy więc do czynienia z pełną gamą rozbieżności. J. Reykowski, H. A. Murray, J. Nuttin przedstawiają rozwój dziecka w ujęciu ciągłego, holistycznego wzrostu natomiast większość teoretyków sądzi, że proces rozwojowy dziecka ma charakter fazowy, gdzie można wyodrębnić etapy bądź stadia. Nie są one rezultatem zmian ilościowych ani efektem pojawienia się jakościowo nowych, wyższych struktur, ale przejściem dziecka do funkcjonowania w całkiem odmienny sposób. Przy tym dla jednych autorów jest ono łagodne (H. S. Sullivan, G. W. Allport), dla innych – dające się zauważyć, ale spokojne (C. G. Jung, R. A. Spitz, L. Corman, J. Piaget i inni), dla pozostałych to ostry kryzys i momenty kryzysowe (M. Klein, E. H. Erikson, D. W. Winnicott). W poradniku, Autorka wzorowała się na koncepcji stadialnej E. H. Eriksona, w której to dokonująca się w określonym czasie zmiana przyjmuje postać wspomnianego kryzysu rozwojowego, temu z kolei towarzyszy konflikt wewnętrzny. Przejście „bez barier i przeszkód” przez kolejny etap rozwojowy daje poczucie szczęścia i harmonii. Moim zdaniem wybór tej koncepcji był trafny i właściwy.

Mgr Beata Kozaczuk opracowała temat o dużym znaczeniu dla teoretycznej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej i praktyki, przedstawiając przykłady konkretnych rozwiązań postępowania opiekunów z dziećmi w wieku niemowlęcym, w okresie wczesnego dzieciństwa, wieku przedszkolnego oraz wieku szkolnego. W poradniku podkreślona została priorytetowa rola rodziców i opiekunów dziecka w wychowaniu jednostki. Rodzina stanowi źródło wzorów, zachowań, norm, systemu wartości i kształtowania charakteru. To od niej zależy „rozwój”, wychowanie moralne, emocjonalne, praktyczne i światopoglądowe dziecka. Dlatego wszyscy, zdaniem Autorki, muszą spełniać swoje role jak najlepiej.

„Mini poradnik rozwoju dziecka” posiada klarowną, logicznie uzasadnioną strukturę, która składa się z czterech rozdziałów. Piąty, uważam za dodatkowy, gdyż nie jest w nim zawarta charakterystyka okresu dorastania lecz tylko własne refleksje i rozważania, które wydają się być w pełni uzasadnione. Zatem jest to przekrój poprawny, dający czytelnikowi możliwość głębszego zapoznania się z podjętą tematyką. W rozdziałach publikacji odniesiono się do głównych zadań rozwojowych, charakterystycznych dla danego okresu, przedstawiając bardzo ważne przykłady praktycznych zachowań opiekunów. Podkreślono rolę więzi emocjonalno-uczuciowych, czyli tzw. „bezpiecznego przywiązania się” dziecka do opiekunów, ich właściwe relacje (wiek niemowlęcy), zasad funkcjonowania świata, rolę zabawy, rozwoju mowy, niezależności, samoregulacji dziecięcych emocji i zachowań, samokontroli, rozwijania świadomości własnej odrębności (wiek wczesnego dzieciństwa). Wszelkie działania, wynikające z zainteresowań i pragnień dziecka, różne rodzaje zabaw, stadium przedoperacyjne w myśleniu, duże możliwości w rozumieniu świata, rywalizacja, poczucie inicjatywy odniesiono do wieku przedszkolnego. Natomiast wiek szkolny to przede wszystkim gotowość szkolna, rozwijanie osobowości w zakresie poszczególnych sfer: fizycznej, umysłowej, społeczno-emocjonalnej i motywacyjnej, twórczość, aktywność czyli „złoty wiek rozwoju dziecka”.

Na uwagę zasługuje również wnikliwa i dogłębna znajomość roli, funkcji, obowiązków, zadań zawodowych i opiekunek dziecięcych. Ich predyspozycje, kompetencje oraz kreatywność stanowią podstawę harmonijnego i wielostronnego rozwoju dziecka.

Autorka wykazała się wysokim stopniem samodzielności myślenia i rozumienia tematu.

Jolanta Karbowniczek

